

УДК: 338.22.021.4

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Студ. Д.І. Федішин, гр. МгФБ-16
Науковий керівник доц. А.М. Вергун
Київський національний університет технологій та дизайну

Стратегічне управління економічною безпекою є невід'ємною складовою загальної системи управління банком. Процес забезпечення економічної безпеки банку нерозривно пов'язаний із внутрішньою організацією управління банком як відкритою ланкою економічної системи держави.

Під системою забезпечення економічної безпеки банків розуміють комплекс організаційно-управлінських, технологічних, технічних, профілактичних і маркетингових заходів, спрямованих на кількісну й якісну реалізацію захисту інтересів банків від зовнішніх і внутрішніх загроз [1]. Стратегічне управління економічною безпекою – це процес управління стратегічним плануванням та розробленою стратегією забезпечення економічної безпеки з урахуванням взаємозв'язку внутрішнього середовища банків із зовнішнім та адаптації до змін для досягнення мети банків та захисту його від впливу загроз, ризиків і досягнення безпечного функціонування. Стратегічне управління є складним процесом, який передбачає всебічну оцінку середовища функціонування банку, визначення рівня впливу внутрішніх та зовнішніх загроз, а також розробку системи заходів забезпечення належного рівня захищеності через обґрунтування та реалізацію відповідних стратегій [2].

На сьогодні, практичне та теоретичне забезпечення стратегічного планування фінансово-економічної безпеки банку залишається недостатньо обґрунтованим. Саме тому, актуальним постає питання стратегічної орієнтації банку, яке полягає у забезпеченні всіх напрямів діяльності, зокрема й фінансово-економічної безпеки. Зважаючи на те, що в умовах нестабільності соціально-економічного та політичного середовища належне управління безпекою ускладнене низкою проблем (нестабільність економіки та її державного регулювання, недосконалість і нестабільність правового середовища, значна тінізація ринку і тиск з боку більш потужних конкурентів, прояв рейдерства, низькій рівень довіри населення, недостатність фінансового забезпечення та багато ін.), визначення ризиків, моніторингу стану фінансово-економічної безпеки в подальшому розвитку є пріоритетними напрямками розвитку [3].

Окремої уваги потребує кількісна оцінка ролі банківської системи України в економіці, що можна виконати, прослідкувавши динаміку частки активів банківського сектора у ВВП. Результати розрахунків відповідно до останніх років свідчать про високу і зростаючу роль банківської системи в економіці, що потребує підвищеної уваги до питань управління ризиками, а також розробки способів їх нейтралізації.

Для оцінки рівня фінансової безпеки визначені наступні основні індикатори фінансової безпеки банківського сектора України, які потребують постійного аналізу, у тому числі, кількісного і в динаміці: рівень капіталізації банків (частка банківського капіталу у ВВП); адекватність регулятивного капіталу (відношення капіталу до зобов'язань і активів банків); питома вага активів банківської системи у ВВП (свідчить про тенденції, зокрема в кредитній діяльності вітчизняних банків); показник обсягу вкладів населення відносно ВВП (вказує на тенденції здешевлення кредитних ресурсів); рівень монетизації економіки (характеризує динаміку середнього рівня цін на товарних ринках або рівня інфляції (розраховується як відношення обсягів грошової маси до ВВП); рівень кредитів комерційних банків (розраховується як % від ВВП); вартість банківських кредитів; питома вага проблемних кредитів (характеризує кредитні

ризиків); фінансова залежність національної економіки від зовнішніх джерел (частка іноземного капіталу в загальному статутному капіталі національної банківської системи характеризує залежність української економіки від іноземних інвесторів); питома вага високоліквідних коштів в обсязі чистих активів банку (дає можливість оцінити середньостроковий рівень ліквідності).

При здійсненні стратегічного управління економічною безпекою банку варто враховувати:

- циклічність розвитку та особливості трансформацій вітчизняної економіки, від чого залежить вибір інструментів, методик і моделей безпеки підприємства;

- необхідність використання системного, ситуаційного та цільового підходів при виборі стратегічних пріоритетів розвитку, що в умовах невизначеності зовнішнього середовища дозволяє окреслити перспективи розвитку з врахуванням ризиків;

- перевірені практикою методи, інструменти і моделі стратегічного управління.

До переваг стратегічного підходу в управлінні економічною безпекою підприємства варто віднести:

- зменшення до мінімуму негативних наслідків змін, що відбуваються, а також факторів невизначеності в майбутньому;

- можливість враховувати об'єктивні (зовнішні та внутрішні) фактори, що формують зміни, зосередитись на вивченні цих факторів та визначенні рівня їх впливу на економічну безпеку;

- можливість отримати необхідну базу для прийняття стратегічних і тактичних рішень по забезпеченні економічної безпеки банку;

- підвищення керованості системи економічної безпеки, оскільки за наявності системи стратегічних планів є змога порівнювати досягнуті результати з поставленими цілями, здійснювати ефективні мотивації та стратегічний контроль;

- забезпечення динамічності змін через реалізацію стратегічних планів на основі відповідної системи регулювання, контролю та аналізу;

- об'єднання зусиль керівників усіх рівнів управління та діяльності підрозділів підприємства, пов'язаних зі реалізацією стратегій забезпечення економічної безпеки [4].

У стратегічному управлінні фінансовою стійкістю банківської системи суттєву роль відіграє організована система ризик-менеджменту, що базується на науково обґрунтованій, предметно адаптованій до реалій банківської діяльності методології, передових технологіях та світовому досвіді управління ризиками, які реалізуються через встановлення принципів, компонентів, факторів та параметрів

Слід зазначити, що успішність реалізації стратегії залежить від цільової спрямованості, фінансового, виробничого, кадрового, інноваційного потенціалу та максимального врахування впливу факторів зовнішнього середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васильців Т. Г. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення: монографія / Васильців Т. Г., Волошин В. І., Бойкевич О. Р., Каркавчук В. В., [за ред. Т.Г. Васильціва]. – Львів, 2012. –386 с.
2. Іванюта Т. М. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. / Т. М. Іванюта, А. О. Заїчковський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256 с
3. Кравчук П. Я. Формування системи корпоративної безпеки : канд. екон. наук: 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / Павло Ярославович Кравчук; [Терноп. держ. екон.ун-т]. – Тернопіль, 2006. – 232 с.
4. 4.Фінансова безпека підприємств і банківських установ : монографія / А.О. Єпіфанов, О. Л. Пластун, В.С. Домбровський та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А.О. Єпіфанова. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. –295 с.